

Ijtimoiy-tarixiy, ilmiy va ommabop jurnal

ISBN-2181-0281

2181 0282

SOHIBQIRON YULDUZI

СОХИБКИРОН ЮЛДУЗИ
OWNER STAR

№1 (58) 2025 йил

SOHIBQIRON YULDUZI

Ijtimoiy-tarixiy, ilmiy va ommabop jurnal

СОХИБКИРОН ЮЛДУЗИ

Общественно-исторический, научно-популярный
журнал

OWNER STAR

Socio-historical, scientific and popular magazine

Qarshi-2024

Bosh muharrir:

Ochil Bo'riyev

Nashr uchun mas'ullar:

Ravshan To'xtamishev, Ilhom Tog'ayev

akademik Akmal Saidov
akademik Anatoliy Sagdullayev
akademik Dilorom Yusupova
Sirojiddin Sayyid
prof. Abdurahim Erkayev
prof. Qahramon Rajabov
prof. Yulduz Ergasheva
prof. Bahodir Eshov
filol.f.d. Nafas Shodmonov
To'lqin Hayit
t.f.d. G.Mo'minova
prof. Shokir G'afforov
filol.f.d. Xo'jamurod Jabborov
filol.f.d. Damin To'rayev
t.f.d. Akram Hasanov
prof. Kamoliddin G'aniyev
t.f.n.dots. Matluba To'rayeva
t.f.d.Faxriddin Rahmonov
t.f.f.d. Saodat Murtazova
t.f.f.d. Ra'no To'xtayeva
t.f.f.d. Feruz Narmanov
p.f.n.d. Mahbuba Ismoilova
t.f.f.d dots. Shuxrat Turayev
t.f.f.d.Sarvinoz Omonova
t.f.f.d. Nargiza Samadova
t.f.f.d.Oksana Rakmonkulova
t.f.f.d Sohiba Sulaymonova
t.f.f.d.Jamshid Kucharov
t.f.f.d. Mamlakat Qodirova

Manzilimiz:

Qarshi shahri, Mustaqillik shoh ko'chasi, 2-uy. Telefon: 91.466-80-32

Elektron manzilimiz: sohibqiron-jurnali@mail.ru

	SOHIBQIRON YULDUZI СОХИБКИРОН ЮЛДУЗИ OWNER STAR
Ijtimoiy-tarixiy, tarixiy va ommabop jurnal 2010 yildan boshlab chiqarilmoqda	2025/ 1 (58) - SON
Muassis: SOHIBQIRON SHULASI M.CH.J. Manzil: 180100, Qarshi shahri, Mustaqillik shoh ko'chasi, 2-uy. Telefon: 91.466-80-32 Sayt: www.sohibqiron-yulduzi.uz E-mail: sohibqiron-jurnali@mail.ru Qashqadaryo viloyat matbuot va axborot boshqarmasida 2012 yil 12 martda 14-076 raqami bilan ro'yxatga olingan. Jurnal yilda 4 marotaba chop etiladi. Jurnaldan ko'chirma olinganda manba qayd etilishi shart. Nashr indeksi — 4074 ISSN 2181-2845 7-sonli nashr. Terishga topshirilgan sana 20.01.2025 y. Nashrga berilgan sana 28.03.2025 y. Chop etilgan sana 28.03.2025 y.	MUNDARIJA TADQIQOT Bo'riyev O. Qashqadaryo vohasi o'zbeklarining qo'noq bilan bog'liq udumlari.....7 Axmedova M. Mustaqillik yillarida Qashqadaryoda hunarmandchilik.....12 Ergashev J. Turk xoqonligining Buyuk ipak yo'li tizimidagi ahamiyati xususida.....15 Muminova G., Eshimov Sh., Mustaqillik yillarida O'zbekiston Respublikasi xo'jalik sudlari tarixi.....23 G'afforov Ya., Bag'rikenglik — eng oliy insoniy qadriyat.....27 Sulaymanova Sh. Sharof Rashidovning O'zbekiston SSR Oliy soveti prezidiumi raisi sifatidagi faoliyati (1950-1959-yillar)33 Mo'minova M., Jadidchilik harakati va Turkiston-Usmonli davlati aloqalari.....40 Matyakubov X., Urug'chilik tuzumi tarixini o'rganish natijalari tahlili: Xorazm vohasi misolida.....45 Meliqulov B., Samarqand viloyatida faoliyat ko'rsatuvchi milliy madaniy markazlar.....49 Namozova S., “Go'ro'g'li” dostonining etnografik xususiyatlari haqida ba'zi mulohazalar.....55 Norbutayev P., “Alpomish” dostoni etnografik manba sifatida.. 61 Tasheva Sh., Ziyoli kadrlarni tayyorlash jarayonlarining huquqiy asoslari.....69 To'rayev A., Buxoro hunarmandlarning ijtimoiy hayoti va urf-odatlar.....73 Qurbonov X., “Qurolsiz askarlar” kimlar va ular haqida O'zbekiston tarixshunosligi.....79 Muminova G., Toshtemirov D., Turkistonda vabo epidemiyasiga qarshi kurash tarixidan.....88 Kurbanova D., Istoriya uchastiya uzbekskix jenshin v politicheskoy jizni obshestva.....96 Kodirova M., Nurullayev O'ktam Xayitovich faoliyatiga nazar.....102

**SHAROF RASHIDOVNING O‘ZBEKISTON SSR OLIY
SOVETI PREZIDIUMI RAISI SIFATIDAGI FAOLIYATI
(1950-1959-YILLAR)**

Sulaymanova Shoxsanam Absamatovna
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
“Tarix” kafedrası katta o‘qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada O‘zbekiston SSRning davlat boshqaruv organi – Oliy Sovetning o‘tgan asr 50-yillaridagi faoliyati tadqiq etiladi. Muallif tomonidan 1950-1959-yillarda O‘zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumi raisi sifatida faoliyat yuritgan Sharof Rashidovning ijtimoiy siyosiy faoliyati tahlil qilingan. O‘rganilayotgan davrda “Markaz – respublika” munosabatlaridagi ziddiyatlar, davlat boshqaruvi sohasidagi o‘zgarishlarga e’tibor qaratilgan.

Kalit so‘zlar: boshqaruv organi, Oliy Sovet, Kompartiya, Ministrlar Soveti, Prezidium, kollegial, prezident, Sovetlar, sessiya, ijroiya qo‘mitalari, fuqaro murojaatlari.

Деятельность Шарофа Рашидова на посту Председателя Президиума Верховного Совета (1950-1959)

Аннотация. В данной статье исследуется деятельность Верховного Совета Узбекской ССР в 1950-е годы. Автор предоставляет информацию об истории формирования Верховного Совета, его правовой основе, его Президиуме. Также анализируется общественно-политическая деятельность Шарофа Рашидовича Рашидова, занимавшего пост Председателя Президиума Верховного Совета Узбекской ССР с 1950 по 1959 год. В исследуемый период внимание было уделено на противоречия в отношениях «Центр-Республика», а также изменениям в государственном управлении.

Ключевые слова: руководящий орган, Верховный Совет, Коммунистическая партия, Совет Министров, Президиум, коллегия, президент, Советы, сессия, исполкомы, обращения граждан.

Activities of Sharof Rashidov as Chairman of the Presidium of the Supreme Council (1950-1959)

Abstract. This article examines the activities of the Supreme Soviet of the Uzbek SSR in the 1950s. The author provides information on the history of the formation of the Supreme Council, its legal basis, and its Presidium. It also analyzes the social and political activities of Sharof Rashidovich Rashidov, who served as Chairman of the Presidium of the Supreme Soviet of the Uzbek SSR from 1950 to 1959. During the study period, attention was paid to the contradictions in the relations “Center-Republic”, as well as changes in public administration.

Keywords: governing body, Supreme Council, Communist Party, Council of Ministers, Presidium, Board, President, Councils, session, executive committees, citizens' appeals.

Har qanday jamiyat yoki mamlakatning taraqqiyotida davlat boshqaruv organlari va ularning samarali ishlashi muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sabab, davlat hokimiyatining boshqaruv tizimidagi oʻrni, mavqeiga qarab oʻsha jamiyat tuzumiga baho berish mumkin. Sovet hokimiyati yillarida ham “barcha hokimiyat sovetlarga” shiori ostida hamda hokimiyatning demokratiyaga asoslangan boʻlinish tamoyillariga “intilgan” holda avvaliga Sovetlarning Butunittifoq syezdi keyinchalik Oliy Sovet faoliyati yoʻlga qoʻyilgan edi.

Qayd etish lozimki, Sovet Ittifoqida yuqori boshqaruv organlarini tashkil etishda “demokratik tamoyillarga” amal qilinishi Oliy Sovetdan mustaqil tarzda faoliyat yuritadigan boshqa bir institutning boʻlishini nazarda tutmas edi. Shu sababli doimiy faoliyat yuritadigan, Oliy Sovetga hisobdor boʻlgan boshqaruv organiga ehtiyoj sezilgan. Natijada, ittifoqning oliy boshqaruv organi – Prezidium tashkil etilgan. Barcha respublikalarda ham ittifoq andozasidagi boshqaruv tizimi oʻrnatilgan.

Shunday qilib, Oʻzbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumi Oʻzbekiston SSR Oliy Sovetining sessiyalari oraligʻida doimiy faoliyat yurituvchi yuqori davlat organi boʻlgan. Prezidium kollegial xarakterga ega boʻlib, rais, uning ikki nafar oʻrinbosari, kotib va oʻn uch nafar aʼzosi tarkibida Oʻzbekiston SSR Oliy Soveti deputatlari orasidan saylangan holda shakllantirilgan.

Oʻzbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumi faoliyati Oʻzbekiston SSR Oliy Soveti faoliyati bilan uzviy bogʻlangan. Oʻzbekiston SSR Oliy Soveti vakolatiga kiradigan ayrim vazifalar sessiyalar oraligʻida Prezidium tomonidan amalga oshirilardi. Lekin Prezidiumning barcha harakatlari Oʻzbekiston SSR Oliy Soveti tomonidan tasdiqlanishi kerak boʻlgan.

Prezidium raisining vakolatlari Oʻzbekiston SSR Konstitutsiyasida aks ettirilmagan boʻlsa-da, davlat boshqaruvida uning mavqei ancha yuqori boʻlgan. Oʻzbekiston SSR boshqaruv tarixiga nazar tashlansa, respublikaning koʻplab birinchi siyosiy rahbarlari: A.Niyozov (1947-1950-yillar), Sh. Rashidov (1950-1959- yillar), I.Usmonxoʻjayev (1978-1983-yillar), R.Nishonovlar (1986-1988-yillar) oʻz vaqtida Oliy Sovet Prezidiumi raisi sifatida faoliyat yuritganini koʻrish mumkin.

Bu davrdagi ayrim tadqiqotlarda Oliy Soveti Prezidiumi raisi atamasi bilan parallel tarzda prezident nomi ham ishlatilgan. Rossiyalik olim G.Petrov Prezidium raisining vakolatlarini prezidentlik bilan tenglashtirgan [1, C.5-6]. Oʻzbekiston Oliy Soveti Prezidiumi raisi Amin Ermatovich Niyozovning 1950-yilda Ittifoq Soveti deputatligiga nomzodini qoʻyilganda, uning nomi oldidan prezident soʻzi

ham ishlatilgan: “Respublikamizning prezidenti o‘rtoq Niyozov omma bilan mahkam aloqada bo‘lib, mehnatkashlarning talablariga katta e‘tibor beradi”[2].

Sh.Rashidovning 1950-yilda O‘zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumi raisi lavozimiga kelishini etnik o‘zbek bo‘lgan rossiyalik tarixchi F.Razzoqov ham prezidentlik [3, C.48] deb e‘tirof etadi. Saidakbar Rizayev esa Sh.Rashidovning eng yosh (33 yoshda) prezident bo‘lganiga e‘tibor qaratadi[4, C.16].

Oliy Sovet Prezidiumi O‘zbekiston Ministrlar Soveti raisi taklifiga binoan vazirlarni vazifasidan ozod etish va yangilarini tayinlash vakolatiga ega bo‘lgan, O‘zbekiston SSR Oliy Soveti sessiyalarini yilida 2 marta chaqirgan. “Prezidiumning vakolatlari davlat qurilishi masalalarida ayniqsa keng bo‘lgan. U markaziy davlat organlarining xalq xo‘jaligi, ijtimoiy-madaniy qurilish sohalaridagi rahbarligi yuzasidan kompetentsiyalarini belgilagan, vazirlik va idoralarni tashkil qilgan”[5, -C.207].

Oliy Soveti Prezidiumi raisligiga nomzod asosan respublikaning birinchi siyosiy rahbari tomonidan tavsiya qilingan. Qonun chiqaruvchi idora rahbarining nomzodi kommunistik partiya tomonidan ko‘rsatilishidan siyosiy manfaatlar ko‘zlangan edi. Chunki, Oliy Sovetga rahbarlik qiluvchi shaxs keyinchalik to‘liq partiyaning maqsadlari doirasida harakat qilgan. 1950-yil aprelda bo‘lib o‘tgan O‘zbekiston Kompartiyasi Markaziy Komitetining plenumida so‘zga chiqqan U.Yusupov Sh.Rashidovni O‘zbekiston Kompartiyasi Markaziy Komitetining byuro a‘zosi etib saylashni taklif qildi va uning nomzodini O‘zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumining raisligiga ko‘rsatdi[6, B.58].

O‘zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumining 1950-yil 24-apreldagi majlisida “O‘zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumining raisi to‘g‘risida” Qaror muhokama qilindi hamda A.Niyozovning boshqa ishga o‘tganligi munosabati bilan Sh.Rashidovga O‘zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumi raisi vazifasi topshirildi [7, 32-барақ]. Sharof Rashidovning Oliy Sovet Prezidiumi raisi sifatidagi 9 yillik faoliyati keyinchalik uning O‘zbekiston Kompartiyasi Markaziy Komitetining birinchi kotibi bo‘lishi uchun “tramplin” vazifasini bajardi [8, P.84.]. Professor Donald Karlisl Sharof Rashidovning

Oliy Sovet Prezidiumi raisi lavozimini egallashiga quyidagicha munosabat bildirgan edi: “Garchi bu lavozimning nufuzi unchalik yuqori bo‘lmasada, bu Sh.Rashidovning xizmat pillapoyalaridan ko‘tarilishini anglatar edi”[9, P.106].

Sh.Rashidov yangi lavozimga kirishar ekan, o‘z ishini mahalliy sovetlar faoliyatini tanqidiy tahlil qilishdan boshlaydi. Uning Prezidium raisi sifatidagi birinchi majlisi 1950-yil 16-mayda o‘tkazilib, mazkur masalaga bag‘ishlangan edi [10, 41-v]. O‘zbekiston mahalliy kengashlarida o‘tkaziladigan sessiyalarning saviyasi pastligi, ularning malakali kadrlar bilan ta‘minlanmaganligi Oliy Sovet ishidagi asosiy kamchiliklardan edi. Butunittifoq miqyosida Moskvada chop etiladigan

“Izvestiya” gazetasining 1950-yil 26-apreldagi sonida O‘zbekiston SSRdagi mahalliy Sovetlar faoliyati tanqid qilingan: “O‘zbekiston SSR Ministrlar Sovetining 1949-yilda qabul qilingan 2 453 ta qaroridan faqatgina to‘rttasi mahalliy kengashlarning tashkiliy masalalariga taalluqli. Shunday bo‘lsada, tashkiliy masalalar yuzasidan qabul qilingan qarorlar ijrosi va nazoratiga yetarli e‘tibor qaratilmagan.

Sh. Rashidov raisligida o‘tgan mazkur birinchi yig‘ilishda O‘zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumi, O‘zbekiston SSR Ministrlar Soveti rahbariyatining faoliyati tahlil qilingan va qator kamchiliklarga e‘tibor qaratilgan. Jumladan, 1949-yilda viloyat kengashlarining tashkil etilishi shart bo‘lgan 36 ta sessiyasi o‘rniga 21 ta sessiya chaqirilgani, tuman kengashlarining 789 ta sessiyasi o‘rniga 379 ta, shahar kengashlarining 324 ta sessiyasi o‘rniga 112 ta sessiya chaqirilgani tanqid ostiga olingan [11, 41-v].

1955-yilgacha respublikadagi 1680 ta mahalliy Sovetlardan 1 100 tasi Konstitutsiyada belgilangan sessiya chaqirish muddatlarini buzgan. 1956-yilga kelib esa ushbu holat ijobiy tomoniga o‘zgargan, ya’ni, bunday sovetlar atiga 80 tani tashkil qilgan [12, 247-v].

Sharof Rashidov Prezidium raisi sifatida ish boshlagan dastlabki kunlardan oq respublikada yig‘ilib qolgan ijtimoiy-iqtisodiy muammolarni hal etishga kirishdi. O‘zbekiston SSR fuqarolarining turli masalalar yuzasidan murojaatlari bilan ishlash jarayonida, uning yetuk rahbar, tashkilotchi sifatidagi iqtidori shakllana boradi. 1950-yil 14-noyabrda Samarqand viloyati G‘allaorol tuman o‘qituvchilari va xalq maorif bo‘limining xodimlari Sh.Rashidovga jamoaviy murojaat yo‘llashgan.

Xatda qayd etilishicha, tumandagi 30 dan ortiq maktablarda 1 ta partada 5-6 o‘quvchi o‘tirishi, ko‘pchilik maktablarda 280 bolaga atigi 10-15 ta parta borligini ta’kidlanadi. Rayon maktablariga 500 dona parta ajratilishi so‘raladi [13, 154-v].

Keyinchalik Sharof Rashidov O‘zbekiston SSR Maorif vazirligi rahbariyati bilan mazkur masala yuzasidan maslahatlashib, Astraxan va Tyumendan 500 dona parta olib kelinishini ta’minlaydi [13, 152-v].

Yuqoridagi holat sovet boshqaruv tizimiga xos jiddiy kamchiliklarni ko‘rsatadi. Birinchidan, 1950-yillar boshida O‘zbekistonda parta ishlab chiqarish yo‘lga qo‘yilmagan yoki ishlab chiqarilsa-da, bu respublika ehtiyojlarini qanoatlantirmagan. O‘zbekiston ko‘pgina jabhalarda bo‘lgani singari, oddiy o‘quv jihozlari bilan ta’minlanishda ham boshqa respublikalarga yoki Markazga qaram bo‘lgan. Ikkinchi tomondan, boshqaruvda shunday ziddiyatli vaziyat yuzaga keltirilganki, respublika uchun zarur bo‘lgan “arzimas” ehtiyojlarga respublika rahbarining shaxsan aralashuvi, iltimosi zarur bo‘lgan. Sharof Rashidov unga yo‘llanadigan ko‘plab murojaatlarni imkon darajasida hal qilishga harakat qilgan. Xalqni tashvishga solayotgan ko‘plab ijtimoiy-iqtisodiy muammolarning ijobiy yechim topishida astoydil mehnat qilgan. “Minglab insonlar Oliy Sovet Prezidiumi

raisiga murojaat qilishgan, uzoq kutilgan yordamni olish yoki olmasliklari faqatgina unga (Sharof Rashidov) va uning apparatiga bog'liq edi.

Garchi insonlarning taqdirini o'zgartirish imkoniyatiga ega bo'lmasa-da, Sharof Rashidovning qabulidan ko'plar mamnun holda qaytishgan" [5, C.16].

Barcha jabhalar singari moliyaviy masalalarda ham markazga qaramlik natijasida, respublika o'zining ichki iqtisodiy resurslari, mablag'laridan erkin foydalana olmagan. Masalan, 1954-yil 14-martda Samarqanddagi shahar qo'riqxonasi ishchilari tomonidan jamoaviy murojaat yo'llanadi (41 kishi imzolagan). Ular o'z murojaatida 70 gektar yerga qishloq xo'jalik mahsulotlari yetishtirishda hali hanuz omochdan foydalanib kelishayotganini yozishgan. Shu sabab, 1 dona traktor ajratilishini so'rashgan [14, 10-v]. Shundan so'ng, Sh.Rashidovning topshirig'iga ko'ra 1954-yil, 24-martda Davlat reja komissiyasiga xat yozilib, 1 dona traktor ajratish masalasi buyuriladi. Biroq, Davlat reja komissiyasining 1954-yil 8-apreldagi xatida 1954-yil uchun vazirlik va tashkilotlarga traktorlar ajratib bo'lingani, Samarqand ishchilari uchun traktor ajratish imkoniyati yo'qligi ma'lum qilinadi [14, 8-v].

Sh.Rashidovning 1950-yildan 1959-yilgacha O'zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumi raisi sifatidagi faoliyati davomida Prezidiumning ish uslubi o'zgarib, respublika boshqaruv tizimida o'ziga xos o'ringa ega bo'la boshladi. U Prezidiumning fuqarolar murojaatlari bilan ishlash borasidagi faoliyatini tubdan yaxshilashga harakat qildi. Rahbar sifatida byurokratiya, sansalorlik kabi salbiy illatlarni tugatish va Prezidium tarkibidagi xodimlardan ham mazkur ish uslubiga qat'iy rioya qilishni talab qilgan.

Shu tariqa, O'zbekiston SSR Oliy Sovet Prezidiumining faoliyati ancha jonlanib, uning ish tartibi sifat jihatdan yaxshilanib borgan. Alohida ta'kidlash mumkinki, Sharof Rashidov Prezidium faoliyatiga oid kamchiliklar, uning ishidagi nuqsonlar yuzasidan bo'ladigan tanqidlarni to'g'ri qabul qilib, ularni tuzatishga harakat qilgan. Bu borada 1955-yil 6-iyunda Toshkentda bo'lib o'tgan O'zbekiston SSR Mehnatkashlar deputatlari mahalliy Sovetlari ijroiya qo'mitalari rahbar xodimlarining respublika kengashini misol qilib olishimiz mumkin. Mazkur respublika yig'ilishida ijroiya qo'mitalari rahbarlari tomonidan Prezidium faoliyatiga oid kamchiliklarni aytishlari uchun imkoniyat yaratilgan. Kengash qatnashchilari O'zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumi, respublika Ministrlar Soveti va ayrim ministrlar mahalliy Sovetlarning va ijroiya komitetlarining amaliy ishida yetarli yordam bermayotgani, ularning ijobiy ish tajribalarini o'rganish, umumlashtirish va keng yoyish masalalari bilan shug'ullanmayotgani hamda joylarda ko'tarib chiqilgan masalalarni ba'zan tezkor hal qilmayotganini tanqid qilingan [15, 192-v].

Mazkur respublika yig'ilishida ko'tarilgan Oliy Sovet Prezidiumi faoliyatiga oid kamchiliklarni ko'p o'tmay bartaraf etishga kirishildi. Sh. Rashidov raisligida o'tgan 1956-yil 23-apreldagi O'zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumining

majlisida kun tartibiga “O‘zbekiston SSR Oliy Soveti Prezidiumi va uning apparati ishlarini yaxshilash tadbirlari to‘g‘risida”gi masala kiritilgan. Unda Prezidium apparatining ishlarini yaxshilash choralari belgilandi [16, 97-v].

Mazkur ish uslubi, Prezidium faoliyatidagi ijobiy o‘zgarishlar albatta Sh.Rashidov shaxsiyati bilan bevosita bog‘liq edi. Respublika Oliy Sovet Prezidiumi raisi sifatida ishlagan inson katta bosim ostida, to‘liq imkoniyatini ishga solib, tinim bilmay ishlashi, kerak bo‘lsa bor kuchi va asablarini shunga sarflashi lozim edi. “... Sh.Rashidov shunga harakat qildi va tez orada ma’lum bo‘ldiki, bu – shaxsiy sifatlar, g‘oyalardagi, ish uslubidagi o‘ziga xoslik, insonlar bilan amaldorlarga xos emas balki, hurmat bilan muoamala qilishda ko‘rindi” [5, C.15-16].

Xullas, O‘zbekiston SSR Oliy Sovetining XX asr 1950-yillaridagi faoliyati dinamik o‘zgarishlar bilan xarakterlanadi. Mazkur davrda O‘zbekiston Oliy Sovet Prezidiumining ishida ijobiy o‘zgarishlar kuzatilib, davlat boshqaruvida u o‘ziga xos mavqega ega bo‘la boshladi. Bu jarayon Prezidium raisi Sharof Rashidovning rahbarlik, tashkilotchilik, yetakchilik hamda diplomatik faoliyati, uning o‘zgacha ish uslubi bilan bog‘liq edi. Bu ish uslubida insonparvarlik, adolat, mehnatkashlik, samimiylik va boshqa qator shaxsiy sifatlar mujassam edi. Boshqa tomondan, Sharof Rashidovning Oliy Sovet Prezidiumi raisi sifatidagi 9 yillik faoliyati uni yetuk siyosat va davlat arbobi sifatida shakllanishida, respublikaning eng dolzarb muammolaridan xabardor bo‘lishida, Markaz siyosiy doiralarida tanilishiga sabab bo‘ldi. Keyinchalik mazkur omil, uning birinchi siyosiy rahbar (O‘zbekiston Kompartiyasi Markaziy Komitetining birinchi kotibi) sifatida uzoq yillar xizmat qilishida, xalqning haqli ravishda hurmat va e’tiboriga tushishiga ta’sir ko‘rsatdi.

Adabiyotlar

1. Петров Г. И. Советское административное право. – Ленинград: Изд-во Ленингр. Ун-та, 1960.
2. “Qizil O‘zbekiston”, 1950 yil 1 mart. № 49.
3. Раззаков Ф. Коррупция в Политбюро. Дело «красного узбека». – Москва: “Алгоритм”, 2009.
4. Ризаев С. Шараф Рашидов. Штрихи к портрету. – Тошкент: Ёзувчи – Нур, 1992.
5. Коржихина Т.П. Советское государство и его учреждения: ноябрь 1917 г. – декабрь 1991 г. – Москва: “РГГУ”, 1994..
6. Эргашев Ш. Эрк истар кўнгил. – Тошкент: “O‘zbekiston”, 2017.
7. Ўзбекистон миллий архиви, 2454-фонд, 1-рўйхат, 2348-иш.
8. Nicklas Norling. Party Problems and Factionalism in Soviet Uzbekistan: Evidence from the Communist Party Archives. Central Asia-Caucasus Institute and Silk Road Studies Program, 2017.
9. Donald S. Carlisle. The Uzbek power elite: Politburo and secretariat (1938–83) // Central Asian Survey, 1986. №. 5:3-4.

10. O‘zbekiston milliy arxivi, 2454-fond, 1-ro‘yxat, 2348-ish.
11. O‘zbekiston Prezidenti administratsiyasi arxivi, 58-fond, 329-ro‘yxat, -ish.
12. O‘zbekiston milliy arxivi, 2454-fond, 1-ro‘yxat, 2359-ish.
13. O‘zbekiston milliy arxivi, 2454-fond, 1-ro‘yxat, 5014-ish.
14. Sh.A.Sulaymonova, “Sharof Rashidovning siyosiy zakosi va rahbarlik faoliyati”. “Academic Research In educational sciences”. Volume 2 Issue 2 2021 ISSN: 2181-1385 Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021:5. 723
15. Sh.A.Sulaymonova. Sharof Rashidov’s honorable services to the uzbek people. International Journals on Integred Education Volume 1 | Issue 6| june 2021, pp. 126-129
16. Sulaymonova Shohsanam. A Man Who Faily Served the Homeland. WEB OF SYNERGY:
International Interdisciplinary Research Journal Volume 2 Issue 2, Year 2023
ISSN: 2835-3013.<https://univerpubl.com/index.php/synergy>